

Sprawozdanie z realizacji

Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar

Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom

na lata 2011 – 2015

za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 77/2011 Rady Miejskiej w dniu 28 lutego 2011 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015* za okres realizacji od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku. Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cel główny Programu realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe:

- ➔ zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ poprawa jakości i dostępności systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- ➔ zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem;
- ➔ usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami

i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania.

Cele Programu są realizowane przez:

- ➔ systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ udzielanie profesjonalnej, kompleksowej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- ➔ podejmowanie działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie
- ➔ wypracowanie jednolitych procedur postępowania w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji działających w zakresie w/w problematyki.

Realizację celów szczegółowych zawarto w niniejszych zadaniach:

Zadanie 1

Periodyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

- zebranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu

- zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245) w 2012 roku wypełniono 419 formularzy „Niebieska Karta - A” .W praktyce powołanych zostało 414 grup roboczych, 5 formularzy "Niebieskich Kart A " przekazano do gmin właściwych miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania osób pokrzywdzonych.W 2012 roku łącznie wpłynęło 419 formularzy „Niebieska

Karta - A”: Z analizy formularzy Niebieskich Kart wynika, że:
Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskiej Kart”:

- Policja – 346
- Oświata – 9
- Ochrona zdrowia – 6
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 4
- Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej (MOPS, OIK) - 54

Łącznie w Zespołach Pracy Socjalnej w 2012 roku w ramach wszczętych procedur "Niebieska Karta" odbyło się 1435 spotkań grup roboczych.

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu** ul.Malczewskiego 20 B otrzymał dofinansowanie z budżetu miasta Radomia w kwocie 366 000 zł. W ramach OIK funkcjonował telefon zaufania. OIK interweniował w 1353 sprawach:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2012 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	1122
Molestowanie seksualne	11
Alkoholizm	137
Sprawy rozwodowe	76
Sprawowanie opieki nad dziećmi	65
Komunikacja w rodzinie	119
Sprawy socjalne	48
Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży	12
Inne: * prostytutka dziecięca - a * dzieci pozostawione bez opieki - b * ucieczki z domu nieletnich – c * wyrzucenie z domu - d	11a

➤ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

L.p.	REALIZACJA	ILOŚĆ
1.	Ilość rozpatrzonych spraw	2.617
2.	Ilość osób, które podjęły leczenie odwykowe w tym:	839
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób, które wszyły „ESPERAL”; ▪ Szczepionka – zastrzyk p. alkoholowy ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Klubie Abstynentów Wzajemnej Pomocy „Victoria”; ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Przychodniach Odwykowych w Radomiu; ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Grupach AA, Mityngi AA; ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Samodzielnym Wojewódzkim Publicznym Zespole Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Radomiu ul. Krychnowicka 1; ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w ośrodkach odwykowych zamkniętych poza Radomiem 	<p style="text-align: right;">8</p> <p style="text-align: right;">12</p> <p style="text-align: right;">15</p> <p style="text-align: right;">401</p> <p style="text-align: right;">373</p> <p style="text-align: right;">23</p> <p style="text-align: right;">7</p>
3.	Ilość wniosków skierowanych do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego	209
4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość wniosków skierowanych w sprawie przemocy domowej w tym: ▪ Do Prokuratury; 	<p style="text-align: right;">47</p> <p style="text-align: right;">5</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Do Sądu o wgląd w sytuację rodziny ▪ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci 	41 1
5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość pierwszorazowych grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie Komisji 	272
6.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość grup roboczych ogółem, w których uczestniczyli członkowie Komisji 	859
7.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość Niebieskich Kart założonych przez Komisję 	4

- Na terenie Miasta Radomia funkcjonują **Punkty Konsultacyjno - Informacyjne** dla osób uzależnionych i ich rodzin. Na działalność trzech punktów z budżetu miasta przeznaczono kwotę 33 000 zł. Punkty były prowadzone przez Klub Abstynentów Wzajemnej Pomocy „Victoria” ul.Limanowskiego 75 (kwota 17 000 zł), Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii Readaptacji Społecznej „Masters” przy ul.1905 roku 20 (kwota 8 000 zł) i Fundację "Chcę i Mogę" przy ul.Struga 1 (8 000zł).
- **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy** w rodzinie funkcjonujący w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizował zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2012 roku Ośrodek otrzymał dofinansowanie z budżetu Miasta Radomia w kwocie 110 000 zł. Ośrodek Wsparcia podjął działania mające na celu zebranie szczegółowych danych odnośnie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu: - z form pomocy takich jak poradnictwo psychologiczne, terapia indywidualna (zarówno terapia wsparcia jak i psychoterapia wglądu tj. psychoanalityczna) oferowanych przez Ośrodek skorzystało **139 osób**: (w tym 106 Kobiet, 16 Mężczyzn, 17 Dzieci).

Z taką liczbą osób pracownicy Ośrodka poprowadzili **1014 spotkań**

(cyklicznych spotkań 50-60 minutowych z częstotliwością 1 x lub 2 x /tydzień) proponując stosowną formę pomocy. Oznacza to, że w 2012 roku trafiło do Ośrodka celem uzyskania pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej 1014 spraw.

Dane te zostały zebrane za pomocą narzędzi sprawdzonych w poprzednich latach jakimi posługiwał się Zespół Ośrodka tj. Karty Porad, Karty Pacjenta, oraz Wykaz udzielonych porad.

Według tych narzędzi łącznie w 2012 r. z różnych form pomocy oferowanych przez Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie skorzystało 345 osób, w tym 269 Kobiet, 59 Mężczyzn, 17 Dzieci. Z taką ilością osób odbyły się 1260 spotkań Zespołu o takim charakterze pracy jakiego wymagał problem, który zgłaszała osoba potrzebująca pomocy.

- **Policyjna Izba Zatrzymań przy Komendzie Miejskiej Policji** w Radomiu w ramach ochrony rodzin przed przemocą została dofinansowana kwotą 360 000 zł. z budżetu Miasta Radomia. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie miasta Radomia w roku 2012 wyniosła 5327 w tym dotyczącej procedury Niebieskiej Karty 300. W wyniku przemocy domowej poszkodowanych zostało 304 osoby, w tym 290 kobiet i 14 mężczyzn. W znacznej większości przypadków sprawcami przemocy są właśnie mężczyźni. Na 300 wszystkich sprawców, aż 254 to właśnie mężczyźni. 46 kobiet było sprawcami przemocy. 39 mężczyzn, doprowadzono do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych do wytrzeźwienia.
- **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna** ul.Malczewskiego 1, dofinansowana kwotą 60 000 zł z budżetu miasta Radomia,
- **Telefon Zaufania Linia Braterskich Serc** – działalność telefonu w 2012 roku dofinansowano kwotą 60 000 zł.
- **Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej**

Opieki Zdrowotnej podjął stosowne działania w celu realizacji Programu. W Zespole zostały założone Niebieskie Karty dla dwóch osób, pacjentów oddziału nerwic i psychosomatyki

- **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS** na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy w rodzinie pozostającym w postępowaniu wykonawczym do wydziału Prewencji Policji Miejskiej w Radomiu. Dane te trafiały do dzielnicowych. Pozwala to na uzyskanie informacji nt. rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu.
- **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny** dla ofiar przemocy działający przy Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus ul. Wierzbicka 1 w 2012 roku dofinansowano kwotą 30 000 zł z budżetu Miasta Radomia

- zbadanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie

Ważnym elementem realizacji Programu była działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne, organizacje pozarządowe.

- ocena skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą

Rok 2012 można ocenić jako czas intensywnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród najważniejszych warto wskazać realizację rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245). Warto podkreślić, że usystematyzowanie działań,

wskazanie odpowiedzialności dla poszczególnych podmiotów realizujących procedurę, przyczyniło się z jednej strony do wzrostu odpowiedzialności za podejmowane działania, a z drugiej dało możliwość dokonywania prawidłowej oceny. Tym samym zwiększała się skuteczność udzielenia pomocy. Skuteczna pomoc ofiarom przemocy domowej możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji. Charakter i specyfika problemu przemocy w rodzinie powodują, że tylko jasne procedury i podejmowane sprawnie działania poszczególnych podmiotów są w stanie zapewnić szybką, kompleksową i profesjonalną pomoc zarówno ofiarom jak i sprawcom przemocy domowej. Profesjonalna pomoc świadczona w 2012 roku to przede wszystkim oddziaływanie terapeutyczno-wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Realizowane przez instytucje świadczące pomoc osobom dotkniętym przemocą domową formy pomocy (min. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna) mogły się przekładać na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno-wspierających. Można również stwierdzić, że działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym.

W 2012 roku odbyły się cztery spotkania **Zespołu Interdyscyplinarnego** Gminy Miasta Radomia działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: 15 lutego, 12 kwietnia, 5 września, 17 grudnia 2012 roku. Podczas spotkań członkowie Zespołu starali się wspólnie wypracować lokalną strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podczas każdego spotkania na bieżąco omawiano współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu otrzymywali informacje o realizacji procedury, ilości powołanych grup roboczych, problemach z realizacją procedury zgłaszanych przez członków grup roboczych, poruszano sprawy różne, dokonywano oceny skuteczności dotychczas podejmowanych działań, dokonywano

ustaleń dotyczących zasad współpracy pomiędzy członkami grup roboczych.

W dalszym ciągu należy więc kontynuować intensywne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- określenie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”

Aby działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogły być kompleksowe i skuteczne, wymagają odpowiedniego przygotowania pracowników „pierwszego kontaktu” reprezentujących różne grupy zawodowe. Istotnym aspektem w podniesieniu kompetencji służb jest wypracowanie „dobrych praktyk” i spowodowanie, aby stały się one powszechne – możliwe do wdrożenia przez podmioty działające w obszarze przemocy domowej oraz utworzenie lokalnej sieci szybkiego reagowania w sytuacji zagrożenia lub wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie. Dlatego też ważne jest szkolenie min. pedagogów, psychologów i wychowawców w zakresie:

- warsztatów dla wychowawców i pedagogów, na których uczyliby się jak wspierać dziecko w trudnej sytuacji przemocy domowej, jak pracować z trudnym rodzicem;
  - diagnozowania i rozpoznawania zjawiska przemocy domowej, pomocy ofiarom przemocy domowej.
  - obowiązków szkoły wobec dziecka będącego ofiarą przemocy w rodzinie- wdrażania procedury "Niebieskiej Karty"
  - warsztatów – praca terapeutyczna z rodziną dotkniętą przemocą domową;
  - warsztatów – terapia z uczniem doświadczającym przemocy w rodzinie.

Zadanie 2

Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

- kampanie społeczne i informacyjne piętnujące przemoc w rodzinie, a także propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich

- w 2012 r. na terenie Miasta Radomia prowadzono kampanie społeczne i informacyjne a także propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich. W dniu 26 kwietnia 2012 roku przeprowadzono konferencję "SOS, powstrzymajcie tę przemoc". Kwotą 30 000 zł. dofinansowano audycje radiowe dotyczące edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym przemocy w rodzinie, emitowanych na antenie Radia Plus(realizator Kuria Diecezji Radomskiej). Kwotą 15 000 zł dofinansowano artykuły publikowane na portalu internetowym Radomia i regionu radom-24.pl (realizator Fundacja na Rzecz Promowania Zdrowia, Sportu i Talentów SALUS Et FACULTAS)
- W 2012 roku **Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego** w Radomiu przeprowadził szereg działań mających na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, upowszechnienie informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa, przekaz odbywał się przez:
  - organizowanie debaty na temat przemocy w rodzinie;
  - prowadzenie pogadanek z uczniami na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
  - warsztaty podczas lekcji wychowawczych z zakresu agresji i przemocy z ukierunkowaniem dyskusji na temat przemocy domowej;
  - rozdawanie ulotek na temat przemocy domowej;

- zorganizowanie Dnia Życzliwości i Dnia Tolerancji;
- spotkanie z Rzecznikiem Praw Dziecka nt. Praw Dziecka;
- poradnictwo i konsultacje dla osób doznających przemocy w rodzinie, świadków przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym;
- organizowanie szkoleniowych Rad Pedagogicznych dotyczących bezpieczeństwa dziecka i przeciwdziałania przemocy;
- organizowanie spotkań dla rodziców z psychologiem, pracownikiem socjalnym, policja,
- przeprowadzenie debat w klasach "Trudne rzeczy- ja wśród innych" oraz "Szanujesz innych, szanujesz siebie" z udziałem rodziców, uczniów, pedagogów i wychowawców;
- przeprowadzenie zajęć profilaktyczn-wychowawczych w ramach programu finansowanego przy użyciu środków z UE dla dzieci z trudnościami adaptacyjnymi oraz zaburzeniami zachowania i emocji;
- organizowania warsztatów plastycznych dla rodziców i dzieci "Tęczowy Świat"
- spotkania uczniów z policją na temat bezpiecznego korzystania z nowych technologii: telefony komórkowe i internet -cyber przemoc;
- przeprowadzenie kampanii społecznej "Biała Wstążka" poprzez rozpowszechnianie ulotek "Bądź mężczyzną -nie bij";
- przeprowadzenie zajęć psychoedukacyjnych wśród uczniów gimnazjum na temat "Jak sobie radzić z agresją i przemocą";

- akcje profilaktyczne organizowane przez poszczególne placówki polegające na rozpowszechnianiu informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, na stronach internetowych szkół, w szkolnych gazetkach i ulotkach;
- W 2012 roku przez **Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji** w Radomiu jak co roku została przeprowadzona kampania społeczna pod nazwą „Niebieski Tydzień”. Kampania skierowana była do osób, które stały się ofiarami przestępstw, oraz potrzebujących wsparcia psychologicznego. W czasie trwania akcji policjanci Komendy Miejskiej Policji w Radomiu oraz podległych komisariatów i posterunków wraz z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i psychologa przyjmowali zainteresowanych. Uruchomiony był bezpłatny telefon zaufania, pod który mogli dzwonić potrzebujący pomocy. Akcja ta przeprowadzona była dzięki wsparciu i pomocy Caritas Diecezji Radomskiej, którzy udostępniili miejsce przy ul. Kościelnej 5, gdzie zgłaszali się zainteresowani. Tak jak w latach ubiegłych w roku 2012 funkcjonował telefon zaufania „Linia Braterskich Serc” przy Caritas Diecezji Radomskiej. Funkcjonariusze Policji KMP Radom wzięli udział w 38 dyżurach, które odbywały się we wtorki w godzinach 18.00 – 22.00. W listopadzie i grudniu Komenda Miejska Policji w Radomiu włączyła się również w kampanię międzynarodową pod nazwą „Biała Wstążka”. Kampania ta została stworzona przez mężczyzn i jest głównie do nich adresowana. Biała wstążka symbolizuje zobowiązanie do przerywania milczenia w kwestiach przemocy wobec kobiet i powstrzymania się od wszelkich form jej stosowania. Jej celem było podniesienie świadomości obywatelskiej w zakresie praw ofiar przestępstw oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- **Caritas Pallotyńska Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego** w Radomiu prowadziła działania o charakterze profilaktycznym skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych

problemem przemocy w rodzinie i problemów współistniejących:

- Klub młodzieżowy "Klub Młodzieży z charakterem" o charakterze profilaktycznym (w tym przeciwdziałanie agresji rówieśniczej); Podczas zajęć prowadzony był program profilaktyczny przeciwdziałania uzależnieniom w formie warsztatów. Klub otwarty był codziennie w godzinach 13 – 17. Młodzież miała zapewnione wyjścia do Radomskiego kina Helios. Odbywały się również konkursy o tematyce humorystycznej np. z okazji dnia dziecka gdzie nagrodami były zabawki – egzemplarze kolekcjonerskie. Młodzież chętnie uczestniczyła w proponowanych przez nas zajęciach.

- Organizacja letniego wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu województwa mazowieckiego w czasie ferii letnich „Jak kochać dziecko – śladami Janusza Korczaka”. Udział wzięło 30 dzieci.

- „**Więcej wiem, więcej potrafię, więcej mogę**” – program wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Udział wzięło 50 osób.

- „**Życie to nie cyrk – nie żongluj nim**” – program profilaktyczny skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin. Udział wzięło 46 osób.

➤ **Prokuratura Rejonowa Radom - Wschód** uczestniczyła w działaniach w ramach Tygodnia Pomocy Pokrzywdzonym Ofiarom Przestępstw organizowanych w dniach 20-24 lutego.

- **spotkania, debaty, audycje radiowo – telewizyjne, publikacje prasowe i wydawnictwa na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

➤ Dostrzegając potrzebę niesienia pomocy osobom oraz rodzinom doświadczającym przemocy, **Centrum Organizacji Pozarządowych** przygotowało i opracowało następujące informatory i poradniki:

1. „Vademecum dla osób dotkniętych przemocą”.
2. „Syllabus pomocy – zbiór adresów, informacji i przydatnych wskazówek dla osób dotkniętych przemocą”.
3. Vademecum problematyki uzależnień – gdzie szukać pomocy.
4. Vademecum zdrowia psychicznego i jego zaburzeń-gdzie szukać pomocy.
5. Syllabus zdrowia psychicznego – zbiór adresów, informacji i przydatnych wskazówek.

Powyższe informatory wydrukowano w ilości po kilkaset sztuk każdy i dystrybuowano nieodpłatnie w budynkach Urzędu Miejskiego w Radomiu, w placówkach oświatowo -wychowawczych, pomocy społecznej, w siedzibie Sądów i Policji w ramach konferencji i spotkań poświęconych problematyce uzależnień i przemocy.

- Wyemitowano audycje radiowe dot. edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym przemocy w rodzinie na antenie Radia Plus (**realizator Kuria Diecezji Radomskiej**) – całkowity koszt przedsięwzięcia 30 000 zł,
- opublikowano artykuły na portalu internetowym Radomia i regionu radom-24.pl (**realizator Fundacja na Rzecz Promowania Zdrowia, Sportu i Talentów Salus Et Facultas**) – całkowity koszt przedsięwzięcia 15 000 zł
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** kontynuował działania podejmowane już w ubiegłych latach i tak min.:
  1. Wyemitowanie na antenie TV Dami Poradnika Ośrodka Interwencji Kryzysowej
  2. Opracowanie ulotek informacyjnych dot. problemu przemocy w rodzinie

Zadanie Nr 3

Szkolenie osób, organizacji, służb

- **przygotowanie pakietów szkoleniowych i przeszkolenie w zakresie przyczyn, skutków oraz sposobów udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie dla następujących grup zawodowych:**

- **Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej** w dniu 27 listopada 2012 roku przeprowadził konferencję szkoleniową dla 196 osób przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę "Niebieskiej Karty" - finansowane kwotą 15 000 zł., z budżetu Miasta Radomia. Przy zorganizowaniu konferencji współpracowały ze sobą takie instytucje jak Urząd Miejski, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W szkoleniu udział wzięli pracownicy Urzędu Miejskiego w Radomiu, dyrektorzy radomskich szkół, pedagodzy szkolni, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariusze Policji oraz kuratorzy sądowi. Konferencja przeprowadzona była metodą psychodramy, jej efektem był film szkoleniowy obrazujący pracę grup roboczych.

Z budżetu Miasta sfinansowano także Konferencję interdyscyplinarną " Razem możemy więcej", którą poprowadził Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

- **Kuratorzy zawodowi I i III Zespołu KSS** podejmowali działania szkoleniowe skierowane do kadry współpracujących z nimi kuratorów społecznych. Sami także byli uczestnikami szkoleń organizowanych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- **Policjanci** oraz **Straż Miejska** biorą udział w różnego rodzaju szkoleniach

pozwalających lepiej i efektywniej gromadzić i wykorzystać wiedzę na temat mechanizmów działania sprawcy i ofiary przemocy, między innymi:

- w dniu 25 września 2012 roku w KMP w Radomiu odbyło się szkolenie dla policjantów Wydziału ds. Nietletnich i Patologii z zakresu przemocy w rodzinie w których znajdują się osoby nieletnie,
  - w dniu 13 listopada 2012 roku w KMP w Radomiu odbyło się szkolenie dla dzielnicowych, Kierowników Posterunków Policji, Naczelników Wydziałów Prewencji Komisariatów Policji z zakresu procedury Niebieskiej Karty, Ponadto dzielnicowi biorą również udział w szkoleniach organizowanych przez MOPS(GOPS);
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** przeprowadził szkolenia w związku z realizacją znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie Nr 4

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą

– prowadzenie interwencji kryzysowej

- Głównym zadaniem **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** jest pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działańpowodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe.

Jest to zadanie, które określa udaną pomoc czyli taką, która doprowadza do całkowitego ustania przemocy. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2012 roku prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanych na skutek przemocy w rodzinie.

Celem działania Ośrodka w 2012 roku było możliwie szybkie i sprawne

przywrócenie podopiecznym zdolności prawidłowego funkcjonowania. To oznaczało, że Ośrodek podejmował różne formy pomocy wspierające osoby pokrzywdzone przemocą domową i ich rodziny w przezwyciężaniu trudnej sytuacji związanej z doznawaniem przemocy, z którą nie byli w stanie sobie poradzić bez wsparcia z zewnątrz.

- poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne

➤ Na terenie Miasta Radomia funkcjonuje **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna**. Działalność Poradni dofinansowano kwotą 60 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Poradnia udzielała porad świadczonych przez psychologów, pedagoga, prawnika świeckiego i kanonistę, mediatorów, doradcę życia rodzinnego, lekarza, duszpasterza trzeźwości. W roku 2012 poszczególni specjaliści udzieli 896 porad. Osoby korzystające z Poradni min.:

- otrzymały pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną, medyczną, duszpasterską, mediacyjną;
- otrzymały wiedzę z zakresu psychologii, prawa, medycyny, metod planowania rodziny;
- w bardziej świadomy sposób podjęły obowiązki wynikające z rodzicielstwa;
- otrzymały wsparcie w przezwyciężaniu kryzysów małżeńskich ;
- uzyskały pomoc w radzeniu sobie ze stresem, przeżyciami traumatycznymi;
- nabyły umiejętności pokojowego rozwiązywania nabrzmiałych problemów.

W ramach pracy Poradni realizowany był program „**Geniusz kobiety**”. Program był adresowanych szczególnie do kobiet zmagających się z różnymi problemami w życiu osobistym, małżeńskim, rodzinnym, zawodowym. Miał na celu podniesienie poczucia własnej wartości, pomoc w radzeniu sobie z wyzwaniami współczesności. Prowadzili go: Doradca Życia Rodzinnego. Psycholog oraz Dyrektor Poradni. W ramach programu odbyło 10 spotkań. W programie uczestniczyło 23 osoby.

➤ **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** działający w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizuje zadania wynikające z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2012 roku realizował działania, które przede wszystkim stanowiły ochronę przed dalszym ranieniem oraz zabezpieczały przez pogłębianiem się w kryzys, a także wzmacniały osobowościowe i strukturalne możliwości oraz uwarunkowania osób dotkniętych przemocą co służyło procesowi leczenia i podejmowaniu dalszego rozwoju **-poradnictwo psychologiczne/terapia indywidualna (zarówno terapia wsparcia jak i psychoterapia wglądu tj. psychoanalityczna)** na które składały się indywidualne rozmowy wstępne, rozmowy podtrzymujące, motywujące do zmian, wzmacniające możliwości osoby, indywidualne spotkania terapeutyczne dotyczące wspierania i wglądu. Te formy pomocy służyły zmniejszeniu poczucia bezradności, poczucia izolacji społecznej, pracy nad własnymi problemami zakorzenionymi w dzieciństwie, poczuciem własnej wartości, poszukiwaniem umiejętności świadomego radzenia sobie z problemem, świadomym wyborom, budowaniu zdolności do obrony. Ich celem było także leczenie zranień, pomoc w wychodzeniu z roli ofiary, budowanie i wzmacnianie obszaru mocy do podjęcia działań w kierunku tworzenia lepszego życia. Ponadto formy te wzmacniały wiarę we własną siłę, dostrzeganie siły sprawczej własnych decyzji, głębsze postrzeganie nowych możliwości, odnajdywanie poczucia bycia silniejszym itd. Generalnie praca w zakresie tych form pomocy wpływała na zmniejszenie bardzo wysokiego poziomu bezradności oraz poczucie izolacji społecznej. Realizacja niniejszych kategorii działań oceniana jest przez nas jako efektywna pomoc w rozumieniu ochrony zarówno pojedynczego człowieka jak również rodziny przed konsekwencjami przemocy.

➤ **Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN** w ramach poradnictwa pedagogiczno – psychologicznego podejmowało następujące działania:

-Konsultacje i porady – odbiorcami tej formy pomocy byli przede wszystkim rodzice bądź opiekunowie osób uzależnionych oraz osób znajdujących się w dużej grupie ryzyka. Celem konsultacji było ustalenie czy dziecko używa narkotyków, udzielenie informacji jak rozpoznawać i jak zachować się w takich sytuacjach a także jak postępować by pomóc dziecku w podjęciu decyzji o ewentualnym rozpoczęciu leczenia.

-terapia ambulatoryjna – z tej formy pomocy skorzystali młodzi ludzie zmotywowani przez rodziców lub z własnej inicjatywy do podjęcia trudu rozwiązania istniejącego problemu. Spotkania z psychologiem odbywały się cyklicznie raz w tygodniu. Stosowano dwie formy terapii ambulatoryjnej – interwencyjną i rozwojową.

-Praca z dzieckiem i jego rodziną – celem jej było dostarczenie informacji na temat prawidłowości rozwojowych okresu adolescencji, nauka konsekwencji w postępowaniu, egzekwowania wymagań oraz prawidłowej komunikacji.

Ponadto Stowarzyszenie udzielało porad dotyczących radzenia sobie w sytuacjach trudnych bez użycia przemocy, podejmowało działania wzmacniające czynniki chroniące i osłabiające czynniki ryzyka wpływające na społeczne i emocjonalne zachowanie podopiecznych. Założeniem było, że kluczowym czynnikiem chroniącym w profilaktyce jest koordynacja rodzin w jakiej wychowuje się młody człowiek.

➤ **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** w ramach poradnictwa psychopedagogicznego udzielił porad 452 osobom. Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna było dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia

równowagi psychicznej bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego.

– **poradnictwo prawne**

- **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** udzielał poradnictwa prawnego, na które składały się doradztwo i konsultacje, (prowadzone 1 x tydz. w ilości 3 godzin przez 10 m-cy), a także informacje prawne w obszarze obowiązujących przepisów prawnych dotyczących sytuacji beneficjentów, przysługujących im uprawnień, możliwości i środków, za pomocą których mogą dochodzić swoich praw. Świadczona pomoc prawna zawierała się w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa cywilnego materialnego, prawa cywilnego procesowego, prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, prawa administracyjnego. Pomoc prawna w naszym przekonaniu miała duży wpływ na podniesienie poziomu świadomości adresatów co do przysługujących im praw oraz urealnienie możliwości i środków wyjścia z kryzysu.. Z pomocy prawnej oferowanej przez Ośrodek przez 10 miesięcy w roku skorzystało 206 osób (w tym 163 Kobiet, 43 Mężczyzn) udzielono im 246 porad prawnych. Oznacza to, że w 2012 roku trafiło do Ośrodka celem załatwienia pod względem prawnym 246 spraw.
- **Prokuratura Rejonowa Radom Wschód** w Radomiu w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw (21 – 25 lutego 2011) udzieliła porad prawnych 2 osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie.
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** w ramach poradnictwa prawnego udzielił pomocy 456 osobom. W związku z nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nowe instrumenty prawne w zakresie zabezpieczenia postępowania przygotowawczego powodują, że sprawcy przemocy często samodzielnie opuszczają mieszkanie lub na podstawie postanowienia prokuratora.

- **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS** w ramach poradnictwa prawnego podejmowali działania w formie składania do sądu wniosków o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności lub odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia, oddania pod dozór, nałożenia obowiązku poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym.

- poradnictwo socjalne

- W 2012 roku na terenie Radomia funkcjonował *Telefon Zaufania Linia Braterskich Serc*. Działalność telefonu dofinansowano kwotą 12 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Telefon Linia Braterskich Serc Nr 0800311800 czynny był od poniedziałku do piątku w godz. 18.00 – 22.00. Dyżurowali wolontariusze m.in. księża, prawnicy, psycholodzy, pedagodzy, terapeuci. W 38 dyżurach wzięli udział policjanci. W telefonie zaufania zdecydowana liczba porad to konsultacje z zakresu porad rodzinno – uzależnieniowych, zgłaszano następujące problemy: małżeńskie, z zażywaniem środków uzależnieniowych, uczucia utraty spowodowanego długotrwałą rozłąką, śmierć bliskiej osoby, osierocenie, przemoc.
- W 2012 roku także w **Ośrodku Interwencji Kryzysowej** funkcjonował podany do publicznej wiadomości telefon zaufania w godz. 8.00 - 20.00. Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielali porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy bardzo często okazała się istotna z uwagi na anonimowość jak również w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.
- **Placówki oświatowe** podejmowały współpracę z innymi podmiotami w zakresie możliwości udzielania pomocy uczniom i ich rodzinom (MOPS, KARAN, OIK, Policja, sąd, kuratorzy sądowi, Straż Miejska), na terenach szkół funkcjonowały Punkty Konsultacyjne w których dyżury pełnili

przedstawiciele wymienionych instytucji.

- **Straż Miejska** uczestniczyła w szkolnych grupach wsparcia (41 spotkań), gdzie w przypadku uzyskania informacji o przemoc w rodzinie zainteresowanym osobom zostały udzielone informacje o instytucjach pomocowych. Strażnicy Miejscy udzielali też asyst pedagogom szkolnym podczas wywiadów w miejscach zamieszkania uczniów, gdzie zachodziło podejrzenie o negatywnych następstwach życia społecznego i rodzinnego.

- prowadzenie mediacji

- Na terenie Gminy Miasta Radomia postępowania mediacyjne prowadzi m.in. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**. Z tej formy pomocy świadczonej przez Ośrodek w 2012 roku skorzystały 6 osoby. Ponadto na terenie Radomia funkcjonuje Oddział Polskiego Centrum Mediacji skupiający mediatorów prowadzących postępowania mediacyjne w sprawach rodzinnych, cywilnych i innych.

- prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej

- Zadaniem **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** było pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe. W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny.

W dalszej kolejności określenie planu pomocy, a to z kolei dotyczyło określenia rodzaju pomocy oferowanej w Ośrodku oraz dla zabezpieczenia sytuacji ofiary – podjęcia procedury instytucjonalnej, z różnych rodzajów tej pomocy skorzystało w 2012 roku:

- terapia psychodynamiczna: 43 osoby
- rozmowy terapeutyczne: 1115osób

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2012 roku oferował kobietom, dzieciom oraz młodzieży poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie – udział w grupach wsparcia. W ciągu roku w zajęciach takich grup wzięło udział 14 osób. Spotkania polegały na pomaganiu w rozpoznawaniu istoty i rozmiarów przemocy w rodzinie, w zapoznaniu się z kompetencjami instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz budowaniu poczucia własnej wartości. Spotkania miały obok terapeutycznego także edukacyjny charakter. Tematyka dotyczyła przemocy, choroby alkoholowej, współzależnienia, procesu wychowania. Celem pierwszorzędym grup wsparcia była pomoc w zwalczaniu poczucia izolacji i zmniejszaniu poczucia winy oraz napiętnowania.

- zapewnienie schronienia ofiarom przemocy

- W 2012 roku z pomocy hostelowej **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** korzystało:

Ilość osób przebywających w części hostelowej Ośrodka		
rok	kobiety	dzieci
2012	9	18
Na dzień 31.12.2012r	3	7

Osoby przebywające w części hostelowej Ośrodka to najczęściej kobiety z dziećmi pochodzące z rodzin, w których występował zarówno problem alkoholowy jak i przemoc, brak porozumienia, zubożenie rodziny najczęściej spowodowane długim okresem bezrobocia obydwu bądź jednego z rodziców dzieci oraz brak szans na powrót do domu, z którego zostały wyrzucone.

Czas pobytu kobiet z dziećmi w części hostelowej Ośrodka odizolowanych od sprawcy był bardzo mocno związany z predyspozycjami podopiecznych do osiągnięcia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności prawidłowego funkcjonowania, stanu równowagi oraz uregulowaniem spraw formalno-prawnych, które w efekcie są ściśle związane z zagwarantowaniem bezpieczeństwa w danej rodzinie. Ilość osób przebywająca w części hostelowej Ośrodka w 2012 roku była zatem uzależniona od powyżej wymienionych warunków, które do końca nie były możliwe do określenia w pierwszej ocenie sytuacji czy diagnozie kryzysu w momencie pojawienia się osoby poszkodowanej.

Zadanie Nr 5

Oddziaływanie na sprawców przemocy

- izolowanie sprawców od ofiar, w tym nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary

- **Prokuratura Rejonowa Radom Wschód** w Radomiu realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 15 postępowaniach

- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 8 postępowaniach
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 3 postępowaniach

➤ **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS** na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy w rodzinie pozostającym w postępowaniu wykonawczym do wydziału Prewencji Policji Miejskiej w Radomiu. Dane te trafiały do dzielnicowych.

- opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie

➤ Ze środków budżetu Miasta Radomia w 2012 roku sfinansowano kwotą 13 000 zł program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie pn. "Życie bez przemocy". Ww. zadanie było realizowane przez **Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”** w Radomiu. W programie wzięło udział 21 sprawców przemocy domowej. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w 2012 roku rozpoczęły się 15.02.2012. W edycji wiosennej zgłosiło się do programu 11 uczestników. Do edycji jesiennej zgłosiło się dodatkowo 10 uczestników, kontynuowało zajęcia 6 osób z edycji wiosennej. Zajęcia edycji wiosennej i jesiennej obejmowały 28 sesji x 3-godziny w okresie od 15.02. do 30.05. oraz od 05.09. do 12.12. Zajęcia odbywały się w sali Centrum Psychoterapii Rodzin, przy ulicy Śniadeckich 1, od 17.10.12 zostały przeniesione na ul. 1905 roku 20. Podział na dwie grupy, z przerwą wakacyjną, pozwolił na całoroczną niemal rekrutację uczestników, a także umożliwił dokończenie programu przez osoby, które w edycji wiosennej nie zaliczyły dostatecznej liczby wymaganych godzin zajęciowych.

Przeprowadzono na koniec ankietę ewaluacyjną, w której uczestnicy proszeni byli o ocenę indywidualną korzyści i wpływu płynących z udziału w zajęciach. Oto niektóre wypowiedzi uczestników:

„Wielka szkoda, że nie było mi dane przerobić tego programu w latach mojej

młodości. Polecilibym go nawet młodzieży szkolnej”,

„Człowiek uświadamia sobie, że popełnia całą masę błędów, które ciężko wyeliminować samemu, gdyż zazwyczaj się ich nie zauważa. Dzięki zaangażowaniu prowadzących terapię człowiek zaczyna zauważać zło jakie czynił i powoli zaczyna je eliminować”,

„Szczególnie cenne wydaje mi się tworzenie planów bezpieczeństwa i dyskusja”,

„Relacje międzyludzkie i okazywanie uczuć”,

„Uświadomiłem sobie, że mogę uwolnić się od przemocy i wybrać bezpieczne działanie poprzez zastosowanie planu bezpieczeństwa”

Jak pokazują doświadczenia lat ubiegłych, działania edukacyjne i korygujące przekonania sprawy przemocy na trwałe zmieniają jego świadomość w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Systematyczne edukowanie na temat konsekwencji prawnych stosowanej przemocy oraz modelowanie stylu myślenia sprawcy są szczególnie skuteczne w powstrzymaniu sprawcy przed przemocą. Połączenie systematycznej edukacji i „planu bezpieczeństwa” minimalizują prawdopodobieństwo powtarzania przez sprawcę zachowania przemocowego. Wskazane zostają zachowania alternatywne, sprawca uzyskuje realną możliwość wyboru pomiędzy agresją a działaniem bez przemocy. Wybierając przemoc sprawca świadomie decyduje się na konsekwencje swojego wyboru. Właśnie to uświadomienie sprawcy możliwości wyboru oraz odpowiedzialności za swoje zachowanie – jakie nabywa on podczas zajęć korekcyjnych – wydają się najskuteczniejszą „zaporą” przed przemocą. Plan bezpieczeństwa, nad którym sprawca intensywnie pracuje w drugiej – korekcyjnej części zajęć, zapobiega bezpośrednio użyciu agresji i otwiera przed nim nowe możliwości zachowań konstruktywnych, wolnych od przemocy.

Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach. Dokonano analizy zasobów zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Radomia funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji zapewniających wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia. Decyzje podejmowane podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań, jednocześnie jednak położyć większy nacisk na następujące działania:

- ✓ gromadzenie i przekazywanie danych, realizację badań i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych, analizę kosztów ekonomicznych i społecznych oraz efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych;
- ✓ rozwijanie partnerskiej współpracy między podmiotami, instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym przemocą domową;
- ✓ poprawę jakości i zwiększenia dostępności pomocy medycznej, psychospołecznej, poprzez rozszerzenie oferty usług świadczonych przez placówki lecznictwa;
- ✓ podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ✓ kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych. Szerzenie świadomości społecznej głównie psychoedukacja rodziców;
- ✓ zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, grup rówieśniczych;

- ✓ poprawa dostępności pomocy medycznej, w tym specjalistycznego poradnictwa psychiatrycznego, seksuologicznego oraz nowoczesnej diagnostyki dla ofiar przemocy i ich rodzin;
- ✓ zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe;
- ✓ wykorzystanie możliwości uzyskania środków na realizację oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej, co stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym. Realizacja Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2013 – 2015.